

DE STEUNREGELING

wiens ouders in de betrokken of in een aangrenzende gemeente woonden: daar moest hij maar bij intrekken – een uitzondering die niet gold wanneer de werkloze een-en-twintig- tot dertigjarige al langer dan een jaar niet bij zijn ouders inwoonde. Buiten de steunregeling viel ook wie langdurig ziek werd of 'vrijwillig werkloos' was geworden – hetgeen het geval geacht werd bij allen die wegens wangedrag ontslagen werden of in staking gingen; stakers werden als regel drie maanden op de armenzorg aangewezen voor ze, zoals dat heette, 'in de steun konden gaan lopen.'¹ Evenmin werden losse transportarbeiders gesteund ('omdat zij niet als werklozen van een bepaald bedrijf kunnen worden aangemerkt'²) en, aanvankelijk, ook de bouwvakarbeiders niet; zij werden pas herfst '32 in de steunregeling opgenomen nadat regeringspressie er toe geleid had dat hun lonen met 10 % verlaagd waren. Straatventers (het waren er duizenden) kwamen niet voor steun in aanmerking; hier gold 'als voornaamste bezwaar, dat de verdiensten van deze lieden oncontroleerbaar zijn en het plegen van fraude daardoor gemakkelijker zal kunnen geschieden.'³ Daarentegen werd in januari 1933 bepaald dat, anders dan in '21, in beginsel alle werkende vrouwen in de steunregeling opgenomen konden worden – tenzij zij kostgangster of alleenwonend zonder gezin en tevens jonger dan vijf-en-twintig jaar waren, want dan werden zij geacht, 'een betrekking als dienstbode of anderszins te kunnen vinden. Uitzonderingen blijven echter ook hier mogelijk.'⁴

De werkloze die steun aanvroeg, moest een lang formulier invullen. Hem werd (van januari '32 af) met dat formulier een stempelkaart overhandigd die hij dagelijks één- of tweemaal bij de penningmeester van zijn vakbond, bij de gemeente-secretarie of bij aparte stempellokalen moest laten afstempelen. Hij moest zich daar in werktijd melden ten bewijze dat hij niet ergens clandestien werkte; werkloze kelners moesten dus ook des avonds 'stempelen.' 'Stempelen' moesten niet alleen allen die steun ontvingen maar ook, in veel gemeenten, hun werkloze gezinsleden die niet 'in de steun vielen'; de werkloze inwonende zoon van een werkloze vader mocht immers ook geen clandestiene inkomsten hebben.⁵

Steun werd veelal niet onmiddellijk verleend. Waren er spaargelden, dan werd met de steunuitbetaling zoveel weken gewacht als nodig waren om, op basis van het wekelijks steunbedrag, die spaargelden voor twee-derde te doen wegsmelten. Dat wekelijks steunbedrag werd door een groot aantal factoren bepaald. Wij willen hier de bedragen zelf om twee redenen niet opnemen; de eerste is dat ze nogal eens gewijzigd werden, de tweede dat die bedragen

¹ A.v., p. 133. ² A.v., p. 37. ³ A.v., p. 104. ⁴ A.v., p. 118. ⁵ A.v., p. 129-31.